

نقش سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم

غلامرضا شاه محمدی^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۶/۱۲

تاریخ اصلاح: ۱۳۹۴/۰۷/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۹/۲۰

چکیده

زمینه و هدف: نقش سامانه‌های اطلاعاتی و تأثیر انکار ناپذیرشان بر جامعه و سازمان‌ها پوشیده نیست. یکی از این سامانه‌ها که برای بهینه سازی فرایندهای مرتبط با فوریت‌های پلیسی، ایجاد شد، سامانه رخدادهای انتظامی است. هدف این تحقیق، بررسی کاربرد سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم است. **روش:** این تحقیق از نظر نوع و هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق، فرماندهان و کاربران سامانه جامع پیشگیری در استان گیلان در سال ۱۳۹۱ (۱۳۵ نفر) است که به صورت تمام شمار عمل شد. جمع آوری داده‌ها با پرسشنامه محقق ساخته انجام شد که روایی آن با نظر کارشناسان و پایایی آن ($\alpha = 0.85$) تایید شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش‌های موجود در آمار توصیفی، استنباطی و آزمون T تک نمونه‌ای انجام شد.

یافته‌ها: سامانه رخدادهای انتظامی بر پیشگیری از جرم به ترتیب بر ابعاد: افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم، بهبود فرایند پیشگیری از جرم، نظارت و کنترل یگان‌ها، افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم و افزایش سرعت کشف جرم تأثیر دارد.

نتیجه‌گیری: مشخص شد سامانه رخدادهای انتظامی از ابعاد تبیین شده در پیشگیری از جرم مؤثر است و این تأثیر از زمان به کارگیری سامانه آغاز شده است و با یکپارچه سازی سامانه‌های اطلاعاتی ناجا این تأثیرگذاری در ماموریت‌های ناجا و به ویژه پیشگیری از جرم بیشتر می‌شود.

واژگان کلیدی: سامانه اطلاعاتی، پیشگیری از جرم، کاربرد سامانه اطلاعاتی، سامانه رخدادهای انتظامی.

□ استناد: شاه‌محمدی، غلامرضا (پاییز، ۱۳۹۴). نقش سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم. فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، ۱۰(۳).

۴۴۴-۴۶۶.

مقدمه

واژه فناوری اطلاعات در اواخر دهه ۱۹۷۰ میلادی برای اشاره به استفاده از فناوری رایانه برای کار با اطلاعات ابداع شد (گراغر، ۲۰۰۲: ۳۰۱۴). در مجموع می‌توان گفت که این فناوری دربرگیرنده تمامی گونه‌های رایانه‌ها، هم سخت افزار و هم نرم افزار آنها و همچنین شبکه‌های ارتباطات بین دو رایانه شخصی تا بزرگترین شبکه‌های خصوصی و عمومی است. علاوه بر این، فناوری‌های رایانه ای و ارتباطی یکپارچه شامل سامانه ای که یک رایانه شخصی را به یک ابر رایانه در یک اداره متصل می‌کند تا شبکه‌های جهان گستر در زمره فناوری اطلاعات به حساب می‌آیند (شرما و جین، ۲۰۰۳: ۱۸۸؛ وارد و پیارد، ۲۰۰۲: ۳).

توسعه پرشتاب و شدید فناوری اطلاعات که از سال‌ها پیش آغاز شده است و همچنان ادامه دارد، منجر به کاربرد وسیع آن در ابعاد گوناگون جامعه شده است (کانگرس، ۲۰۰۳: ۴۳-۱۲۱). پیش بینی‌ها نشان می‌دهند که این فناوری به رشد سریع خود و کاربرد همه جانبه در ابعاد گوناگون زندگی بشر در سال‌های آینده نیز ادامه خواهد داد (رمینی، ۲۰۰۲: ۳-۷).

فناوری اطلاعات بر تمامی ابعاد سازمان‌ها از قبیل ساختار، اقتدار، قدرت، سلسله مراتب شغلی کارکنان و نظارت تاثیرات شگرفی دارد و مدیران سازمان‌ها برای اداره کارا و اثربخش سازمان ملزم به بهره برداری مؤثر از فناوری اطلاعات هستند. فناوری اطلاعات و ارتباطات شیوه انجام مأموریت‌ها و خدمات انتظامی سازمان پلیس را متحول ساخته و باعث افزایش سرعت، دقت، صحت و توانمندی ناجا در انجام مأموریت‌ها و خدمات انتظامی سازمان شده است. سامانه‌های اطلاعاتی جامع ناجا، تأثیر قابل توجهی در خدمات و مأموریت‌های انتظامی ناجا داشته‌اند، تحول در حوزه راهور و تحول در صدور گذرنامه تنها بخشی از تحولات سازمان پلیس است (شاه محمدی، ۱۳۸۹: ۳).

امروزه پلیس در تلاش است تا به موازات پیشرفت‌های فناوری و پیچیدگی روابط اجتماعی از طریق تخصص گرایی، خود را به آموزه‌های نو و روش‌های جدید جرم‌یابی و کشف عملیات پنهان مجرمان حرفه‌ای، مجهز و مسلح کند و در راه مقابله با مجرمان که طرح و تدبیر فناوری را با هم در اختیار دارند، موفق عمل کند و با کمترین هزینه مادی و انسانی امنیت را به جامعه

اهدا و نظارت امنیت بخش خود را ارتقا دهد (خلعتبری، ۱۳۸۵: ۲). ناجا در یک تحول اساسی در چرخه اجرای ماموریت‌ها، با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و با هدف رفع مشکلات موجود برای دسترسی سریع و آسان مردم به خدمات پلیس و افزایش اثربخشی منابع و امکانات عملیاتی موجود، اقدام به طراحی و راه اندازی سامانه جامع پلیس پیشگیری کرد. ناجا به عنوان یکی از اصلی‌ترین منابع تامین امنیت در جامعه بر خود فرض دانست که به فناوری‌های نوین مجهز شود و از آنجا که در موضوع امنیت، پیشگیری از وقوع جرایم بسیار مهم است و عمده این کار نیز توسط کلانتری‌ها انجام می‌شود، لذا تصمیم به استفاده از فناوری اطلاعات برای کنترل بهتر، در جهت و افزایش بهره‌وری کوپ مورد توجه قرار گرفت.

با توجه به ماموریت‌های گسترده ناجا در پیشگیری و کشف جرم، و با عنایت به افزایش روز افزون بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در ابعاد مختلف زندگی بشر، در دهه گذشته ناجا رویکرد خود را به سمت بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در انجام ماموریت‌ها و ارائه خدمات انتظامی معطوف کرده است. بهره‌برداری مناسب از سامانه‌های جامع، ارتقای توان مدیریتی فرماندهان و مدیران و هدایت نیروها با استفاده از تجزیه و تحلیل سریع و دقیق آمار و اطلاعات کوپ‌ها، خدمات دهی مطلوب تر در درون و برون سازمان را به همراه خواهد داشت. بند ۴ چشم انداز ۲۰ساله ناجا بر برخورداری از سامانه‌های جامع امنیتی - انتظامی برای افزایش سرعت، دقت و صحت عمل ناجا تکیه دارد. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

ناجا سازمانی با گستره وسیعی از وظایف در حوزه‌های مختلف ماموریتی و خدمات انتظامی است و با این حجم گسترده از وظایف، بی‌شک بدون استفاده از فناوری اطلاعات نمی‌توان در انجام ماموریت‌ها موفق بود و از عهده وظایف خطیر برآمد؛ ضمن این که امکان انجام ماموریت‌ها با سرعت و دقت لازم وجود نخواهد داشت. با گسترش استفاده از فناوری اطلاعات در ابعاد مختلف زندگی بشر در سازمان‌های دولتی و خصوصی، ناجا به منظور برقراری نظم و امنیت، همان گونه که تا کنون از فناوری اطلاعات در بخش‌های مختلف استفاده کرده است، ناچار است با تلاش بیشتری به این مهم بپردازد تا بتواند نقش اساسی خود را در مقوله مهم برقراری نظم و امنیت، که همانا از نعمت‌های پنهان تلقی می‌شود، ایفا کند (شاه محمدی و ساروخانی، ۱۳۸۷). یکی از ماموریت‌های مهم ناجا، پیشگیری

و مبارزه با جرم است و بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که در این حوزه نیز فناوری اطلاعات نقش مهمی را ایفا می‌کند. شناخت نقش و کارکرد فناوری اطلاعات و تاثیرگذاری آن در پیشگیری از جرائم باعث می‌شود استفاده از فناوری اطلاعات و سامانه‌های اطلاعاتی مورد توجه جدی مدیران در انجام ماموریت‌ها قرار گیرد که بالطبع افزایش دقت، بهره‌وری و کیفیت در پیشگیری از جرائم را به همراه خواهد داشت و تلاش برای افزایش اثربخشی فناوری اطلاعات و زمینه‌های جدید قابل استفاده از آن در پیشگیری از جرائم، دغدغه‌ای برای آنان شود.

این تحقیق به دنبال آن است که کاربرد سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم را بررسی کند.

مبانی نظری تحقیق: فناوری اطلاعات تلفیقی از دستاوردهای مخابراتی، روش‌ها و راهکارهای حل مسئله و توانایی راهبردی با استفاده از دانش رایانه ای است. فناوری اطلاعات شامل موضوعات مربوط به مباحث پیشرفته علوم و فناوری رایانه ای، طراحی رایانه ای، پیاده سازی سامانه اطلاعاتی و کاربردهای آن است. به تعبیر دیگر فناوری اطلاعات واژه ای کلی برای وسعت بخشیدن به محصولات و خدمات الکترونیکی حاصل از نوآوری مخابراتی و رایانه ای است (منتظر و همکاران، ۱۳۸۶: ۱۱۱). فناوری اطلاعات مجموعه گسترده ای از ابزارها، شیوه ها و روش‌ها است که در این میان می‌توان به تجهیزات سخت افزاری، سامانه‌های اطلاعاتی و شیوه‌های نوین کاوش داده ها اشاره کرد. و سامانه‌های اطلاعاتی برای پشتیبانی از تصمیم‌سازی و کنترل در سازمان، جمع آوری یا بازیابی، پردازش، ذخیره و توزیع اطلاعات استفاده می‌شوند و به مدیران و کارکنان در تجزیه و تحلیل مشکلات، تجسم موضوعات پیچیده و تولید محصولات جدید کمک می‌کنند. (لاون کنث و جی، ۱۳۸۸: ۳۹).

سامانه‌های جامع ناجا. مهم‌ترین اهداف ایجاد سامانه‌های جامع اطلاعاتی در ناجا عبارت‌اند از (قوی، ۱۳۸۷، ۶):

- راه اندازی بانک اطلاعات جامع برای نیازهای پلیسی و عملکرد یکپارچه پلیس.
- افزایش توانمندی پلیس و اقدامات پیشگیرانه در اجتماع.
- ایجاد تسلط بر جرائم جغرافیایی جرم و پراکندگی آن برای تغییر تاکتیک و کنترل مجرمان.

- تصحیح و سامانه ای کردن چرخه دریافت، توزیع، کنترل و پیگیری ماموریت.
- افزایش توان اطلاعاتی و تصمیم گیری فرماندهی بر اساس تحلیل مدل های اطلاعات به دست آمده.

- کاهش چشمگیر مراجعات مردم به مراکز پلیس برای دریافت خدمات (رعایت تکریم ارباب رجوع).

- گسترش خدمات رسانی به مردم با واگذاری مأموریت های خدماتی به دفاتر پلیس +۱۰.

- جایگزینی کنترل های سامانه ای به جای کنترل های دستی (چابک سازی پلیس).

- ارائه سریع خدمات پلیس به مردم و تحقق پلیس پاسخگو.

تهیه نقشه تماس های تلفنی درخواست کمک^۱: همواره تماس های تلفنی درخواست کمک از پلیس ۱۱۰ به عنوان شاخص خام برای ارائه خدمات پلیسی در نظر گرفته می شود. یکی از کاربردهای سامانه رخدادهای انتظامی، ترسیم جغرافیایی درخواست های تلفنی ۱۱۰ از پلیس است که به فرماندهان و مسئولان کمک می کند تا دریابند بیشترین تماس های درخواست کمک ۱۱۰ مربوط به کدام محدوده های استحقاقی است، یا چه نوع کمکی در چه بخش هایی از شهر و در چه زمانها یی بیشتر مورد نیاز است. این آمارها از جمله ابزارهای مفید برای فرماندهان پلیس است تا نیرو و تجهیزات خود را بر اساس تماس های تلفنی درخواست کمک شهروندان در طول ساعات شبانه روز، روزهای هفته یا ماه های سال ساماندهی کنند. در این باره می توان برای برخی تماس های تلفنی یا بعضی جرایم مهم تر اهمیت بیشتر و برای جرایم کوچک تر اهمیت کمتری قائل شد و بر اساس اهمیت جرایم و تماس های تلفنی مردم برنامه های دقیق تری برای کمک به بزه دیدگان یا پیشگیری و مقابله با بزهکاری یا اصلاح برنامه های گشت زنی و تعقیب و مراقبت توسط پلیس طرح ریزی کرد. البته تفسیر و تحلیل این اطلاعات نیاز به تجربه و تخصص دارد لیکن در صورت تهیه نقشه سامانه ای کانون های جرم خیز این امر با سهولت در اختیار ستاد و صف قرار می گیرد.

پیشگیری: واژه پیشگیری در مفهوم متداول آن در معانی «پیش دستی کردن، پیشی گرفتن، و به جلوی چیزی شتافتن» و همچنین «آگاه کردن، خبر چیزی را دادن و هشدار دادن» است؛ اما در جرم شناسی

پیشگیرانه، پیشگیری در معنی اول آن استفاده می‌شود؛ یعنی با کاربرد فنون مختلف به منظور جلوگیری از وقوع بزهکاری، به جلوی جرم رفتن و پیش گرفتن از بزهکاری است. (محمد نسل، ۱۳۸۷: ۳۴)

پیشگیری یک مفهوم کلی است و مجموعه اقداماتی است؛ که برای پیشگیری و جلوگیری از فعل و انفعالات زیان‌آور محتمل بر فرد و گروه به عمل می‌آید مانند پیشگیری از حوادث رانندگی و امثال آن (گل محمدی خامنه، ۱۳۸۵: ۲۳). ماده یک لایحه پیشگیری از جرم نیز تعریف نسبتاً جامعی از پیشگیری ارائه کرده است: «پیش بینی، شناسایی و ارزیابی خطر وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم برای از بین بردن یا کاهش آن، پیشگیری از جرم است» (نوروزی و همکاران، ۱۳۹۰: ۳۰).

سامانه رخدادهای انتظامی: نهادینه شدن سامانه فوریت‌های پلیسی در کشور و رشد سریع آن، توان و سرمایه‌های پلیسی را به سمت نیازهای واقعی مردم سوق داده و موجب جلوگیری از هرز رفتن توان و سرمایه‌های موجود شده است. فرماندهان و مدیران با استفادهٔ بهینه از این سامانه و بهره برداری مناسب از امکانات موجود و فناوری پیشرفته، متناسب با وضعیت جرم خیزی، مشکلات و معضلات امنیتی و انتظامی حوزهٔ استحقاظی خود قادر خواهند بود با تصمیمات و اعمال روش‌های مناسب برای مقابله با مجرمان، در جهت کاهش جرائم و در نتیجه برقراری امنیت بیشتر و افزایش احساس امنیت برای شهروندان گام‌های مؤثری بردارند.

بر این اساس، ضرورت و نقش سامانه رخدادهای انتظامی در سیاست گذاری‌ها و برنامه ریزی‌های ناجا و اهمیت استفاده از آن در بین سطوح مختلف صف و ستاد، بیش از پیش به چشم می‌خورد که برخی از کاربردهای آن عبارت‌اند از:

- استاندارد سازی اجرای ماموریت‌های پلیس و جلوگیری از اعمال سلیقه در رده‌ها و سطوح مختلف؛
- افزایش بنیه تحلیل و فراهم سازی امکان اعمال تاکتیک‌های مناسب بر اساس داده‌های سامانه برای مدیران عملیاتی و اجرایی و فرماندهان انتظامی؛
- ایجاد تحول و تحرک در حضور به موقع پلیس در صحنهٔ جرم؛
- کاهش چرخهٔ مراجعه حضوری مردم به کلانتری و پاسگاه‌ها و جلوگیری از سرگردانی مردم در مواقع اضطراری؛

- امکان اعمال نظارت و کنترل سامانه ی؛

- امکان ارزیابی یگان‌های ناجا و واحدهای تابعه از سوی فرماندهان در جهت اعمال مدیریت پلیسی اثر بخش؛

- هدایت توان عملیاتی ناجا به سمت نیازهای واقعی مردم به فوریت‌های پلیسی؛

- افزایش هزینه جرم و ایجاد بازدارندگی در مجرمان؛

- تعیین میزان پراکندگی جرایم خاص در جغرافیای کشور و در مقاطع مختلف زمانی و برآورد تهدیدات احتمالی.

فوریت‌های پلیسی ۱۱۰: با توجه به فراوانی، تنوع و گستره حوزه ماموریتی ناجا، وجود سامانه ای قوی و مطمئن که بتواند ضمن تحقق شعار مردم مداری و جامعه محوری پلیس با ارائه خدمات پلیسی مناسب، امنیت را در جامعه افزایش دهد احساس می‌شود. در این خصوص و به منظور تحقق اوامر فرماندهی معظم کل قوا، سرانجام پس از اقداماتی گسترده و شبانه‌روزی و مهیا شدن مقدمات، مصادف با سالروز ولادت امیر مؤمنان حضرت علی (ع)، مرکز فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ هم‌زمان در تهران و ۳۰۰ شهر کشور راه‌اندازی شد. برای اجرای صحیح ماموریت‌های محوله نیاز به ساختار مناسبی بود که بتواند با تکیه بر سرعت، دقت و صحت عمل پلیس با جلب رضایت مردم، ارتباط پایداری بین پلیس و جامعه ایجاد کند. فوریت‌های پلیسی برای اجرای این فرآیند تعریف شده است (قوی، ۱۳۸۶: ۲۱).

برخی از دستاوردهای سامانه فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ عبارت‌اند از (کنعانی و همکاران، ۱۳۹۱: ۹-۱۰):

- ترویج عدالت اجتماعی و تساوی حقوق: با راه‌اندازی فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ هر فرد با هر عقیده و در هر نقطه کشور می‌تواند تنها با برقراری تماس با تلفن ۱۱۰ به مرکز فرماندهی پلیس متصل شود و نیاز پلیسی خود را مطرح کند و پلیس نیز موظف است صرف نظر از ملاحظات یاد شده در اسرع وقت در صحنه حاضر شود و خدمات پلیسی ارائه کند. از سوی دیگر، در رسیدگی به نیاز پلیسی مردم، امکان هر گونه اعمال سلیقه فردی ماموران برای رسیدگی مناسب حذف شده و به جای آن تکریم شهروندی و شیوه یکنواخت در اجرای ماموریت‌ها حاکم شده است.

- خدمات رسانی عمومی با تاکید بر سرعت، احترام و قابل دسترس بودن: سرعت حضور در

صحنه‌های عملیات از اصلی‌ترین دستاوردهای فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ است و تعیین محدوده‌های زمانی مجاز برای ابلاغ ماموریت و حضور ماموران و پیش‌بینی گزارش‌های کنترلی در سامانه ۱۱۰، در واقع ضمانت اجرایی لازم برای تحقق این مهم را فراهم کرده است، علاوه بر آن برقراری تماس‌های کنترلی و ثبت دیدگاه و نظر مخاطبان توسط مرکز کنترل ۱۱۰ و پیگیری نارضایتی مردم از عملکرد ماموران، از بارزترین نمونه‌های احترام به خواسته‌ها و مطالبات مردم از پلیس پاسخگوست.

– شفافیت امور از بُعد اعمال فرماندهی: با توجه به ثبت سریع اطلاعات مربوط به ماموریت‌ها در چرخه فوریت‌های پلیسی ۱۱۰، زمان، مکان و موضوع دقیق ماموریت‌ها در حوزه سرزمینی هر فرماندهی کاملاً واضح، شفاف و در دسترس فرمانده است و امکان کنترل عملکرد برای فرماندهان و نظارت مردم بر عملکرد پلیس فراهم شده است.

– شفافیت امور از بُعد آماری: با توجه به ثبت مستقیم اطلاعات مربوط به جرایم و وقایع در سامانه رخدادهای انتظامی و تفکیک تماس‌های واقع یا خلاف واقع (بر اساس گزارش مامور اعزامی) بسیاری از زوایای پنهان آماری وقوع جرایم را که گاهی به دلایل و ملاحظات ارزیابی عملکرد کلانتری‌ها و پاسگاه‌ها به سلسله مراتب منعکس نمی‌شد، آشکار کرده و امکان ارسال نکردن آمار واقعی و احیاناً گزارش‌های خلاف واقع را به حداقل رسانده است.

عملکرد حرفه‌ای: در چرخه فوریت‌های پلیسی، جریان ورود به ماموریت و مراحل رسیدگی به انواع جرایم برابر استانداردهای تعریف شده، پذیرفته شده است و به محض حضور و تشخیص مامور اعزامی به تناسب نوع واقعه یا جرم به وقوع پیوسته، واحدهای تخصصی پلیس به سرعت به صحنه اعزام و ادامه اقدامات توسط پلیس‌های تخصصی انجام می‌شود. این موضوع موجب ارتقای کیفی و تخصصی اقدام پلیس و حرفه‌ای شدن آن شده و از سوی دیگر اعمال سلیقه‌های فردی در جریان رسیدگی به امور حذف شده است.

مقایسه وضعیت جامعه و ناجا در ارتباط با فوریت‌های پلیسی ۱۱۰: جدول‌های ۱ تا ۳، مقایسه عملکرد ناجا قبل و بعد از تشکیل فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ را نشان می‌دهد.

جدول ۱: مقایسه عملکرد ناجا قبل و بعد از تشکیل فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ در جامعه

(کنعانی و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۱)

دستاوردها بعد از تشکیل پلیس ۱۱۰	قبل از تشکیل پلیس ۱۱۰
تقویت ارتباط و اعتماد مردم نسبت به پلیس	فاصله ارتباطی غیر ممکن بین مردم و پلیس
امکان برقراری تماس سریع با پلیس، حتی در جاده‌ها	سرگردانی مردم در مراجعه به پلیس و فراهم نبودن امکان تماس فوری و استمداد از پلیس
اعتماد مردم به پلیس و تولید احساس امنیت	احساس نا امنی ناشی از بی اعتمادی به توان پلیس (با وجود امنیت نسبی در کشور)
بهره‌گیری از توان بالقوه مردمی در تامین امنیت جامعه و استقبال روز افزون نیروهای متخصص برای جذب در ناجا	نبود اقبال عمومی برای همکاری با پلیس و در نتیجه بهره نگرفتن از توان بالقوه و نقش مردم در تامین امنیت جامعه

جدول ۲: مقایسه عملکرد ناجا قبل و بعد از تشکیل فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ در ارتباط با جرم و مجرمان

(کنعانی و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۱)

دستاوردها (بعد از تشکیل)	گذشته (قبل از تشکیل)
کاهش ریسک پذیری مجرمان در صحنه جرم به دلیل حضور سریع ماموران	جسارت و قدرت مانور مجرمان در صحنه جرم به علت حضور نداشتن سریع پلیس
ناامن شدن وضعیت ارتکاب جرایم در جامعه به دلیل توان و سرعت عمل پلیس در جامعه	آماده بودن بستر شروع به جرم برای جوانان و افراد مبتدی
کاهش جرئت و جسارت مجرمان برای تکرار جرم و تسهیل و تسریع در دسترسی و انعکاس سوابق مجرمان	تجری مجرمان در تکرار جرم به علت عدم ثبت و دسترسی سریع به سوابق آنها

جدول ۳: مقایسه عملکرد قبل و بعد از تشکیل فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ در ارتباط با ناجا

(کنعانی و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۲)

دستاوردها (بعد از تشکیل)	گذشته (قبل از تشکیل)
تحول اساسی در چرخه دریافت، ابلاغ و نحوه اجرای ماموریت و در نتیجه ایجاد زمینه مناسب برای تسلط فرماندهی	نبود اشراف و تسلط فرماندهان بر عده و عده (به علت عدم انعکاس گزارش ورودی‌ها)
اعمال کنترل مکانیزه بر چرخه دریافت، ابلاغ، سرعت حضور و نتیجه ماموریت‌ها	ممکن نبودن کنترل ماموریت‌ها (از ورود تا اجرای دقیق آنها)
هدفمند شدن توزیع امکانات، ماموریت‌ها و گشت‌های انتظامی به منظور پیشگیری از وقوع و اعمال تاکتیک در مقابله با جرایم و مجرمان	نبود امکان برنامه ریزی و توزیع هدفمند امکانات عملیاتی موجود برای پیشگیری و برخورد با جرایم (به دلیل نبود اطلاع کافی فرمانده از واقعیت‌های موجود)
ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعات جرایم، وقایع، جغرافیا و زمان وقوع جرم	فقدان بانک اطلاعاتی قوی و منسجم در خصوص اطلاعات و آمار جرایم و وقایع (نوع جرم، زمان و جغرافیای وقوع)

همان طور که به تفصیل بیان شد، فرایند فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ از ابعاد مختلف عملیاتی، فنی و تخصصی، فرایندی نو و متفاوت با روش‌های تجربی قبل بوده‌است و نهادینه شدن این سامانه به عنوان پایه و زیر بنا، مستلزم برنامه ریزی و اجرای آموزش‌های لازم برای کلیه سطوح عملیاتی است (کنعانی، ۱۳۹۱، ۹-۱۲).

لزوم تشکیل پرونده الکترونیکی: پرونده سازی مؤثر در حوادث و رخدادهای بحرانی برای مراجعه به سوابق در آینده و راهنمایی امری اجتناب ناپذیر است. گزارشی که به دقت در پرونده ثبت شده باشد، می‌تواند در جلوگیری از اعتراض مخاطبان یا متهمان حادثه در مواقعی که از رفتار یا سستی عمل ماموران شکایت داشته باشند مؤثر و مفید واقع شود. گزارش نهایی باید به صورت استاندارد باشد: چه کسی، چه چیزی، در کجا، چه موقع، چگونه، و چرا؟ چنانچه هر یک از این سؤال‌ها را به دقت جواب دهیم، تمام افراد و سازمان‌های مربوط می‌توانند آن را مطالعه و درک کنند.

از آنجایی که شاخص‌های سنجش اثر بخشی سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم بسیار متنوع و زیاد است، در این تحقیق تنها به چند مورد تاثیرگذار و مهم توجه شده است تا بتوان به میزان تاثیر سامانه در پیشگیری از جرائم از طریق بهبود فرایند پیشگیری از جرم، نظارت و کنترل یگان‌ها، افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم، افزایش سرعت کشف جرائم و افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم پی برد.

بهبود فرایند پیشگیری از جرم: مطابق جدول ۲، از دستاوردهای سامانه پلیسی ۱۱۰ و سامانه رخداد، ایجاد تحول اساسی در چرخه دریافت، ابلاغ و نحوه اجرای ماموریت و در نتیجه ایجاد بستر مناسب برای تسلط فرماندهی، اعمال کنترل مکانیزه بر چرخه دریافت، ابلاغ، سرعت حضور و نتیجه ماموریت‌ها و هدفمند شدن توزیع امکانات، ماموریت‌ها و گشت‌های انتظامی به منظور پیشگیری از وقوع و اعمال تاکتیک در مقابله با جرایم و مجرمان است که منجر به بهبود فرایند پیشگیری از جرم می‌باشد.

نظارت و کنترل یگان‌ها: نظارت و کنترل یگان‌ها در سطح خرد و کلان یکی از موارد مهم بهبود عملکرد پلیس در پیشگیری از جرائم می‌باشد که عملکرد سامانه رخداد یکی از ابزارهای تسهیل کننده در تصمیم گیری یگان برای اجرای ماموریت ناجا می‌باشد.

افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم: مطابق جدول ۱، از دستاوردهای سامانه پلیسی ۱۱۰ و سامانه رخداد، تقویت ارتباط و اعتماد مردم نسبت به پلیس، امکان برقراری تماس سریع با پلیس، حتی در جاده ها و بهره‌گیری از توان بالقوه مردمی در تامین امنیت جامعه است که افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم را به همراه دارد. از طرفی ارائه خدمات به مردم و ارباب رجوع در پرونده‌های قضایی و سایر خدمات کوپ با بهره‌گیری از سامانه رخدادهای انتظامی، باعث جلب اعتماد مردم به پلیس و اقبال و مشارکت هدفمند مردم در امور انتظامی جامعه به ویژه پیشگیری از جرم می‌شود. پلیس نمی‌تواند به تنهایی به طور مؤثر با معضل جرم مقابله کند بلکه همکاری صمیمانه مردم و دستگاههایی که به طور مؤثر با معضل جرم مقابله می‌کنند و سایر دستگاههایی که به اطلاعات دسترسی دارند، ضروری است (قهرمانی، ۱۳۹۰: ۷).

افزایش سرعت کشف جرم: امروزه تبادل به موقع اطلاعات نقش بسیار مؤثری در کشف جرایم ایفا می‌کند. بدیهی است استفاده از بانک‌های اطلاعاتی، حافظه سازمانی و بهره‌برداری از روش‌های علمی برای دسترسی به متهمان، یکی از اهداف سازمان کشف جرم است (چو، ۱۳۸۵: ۵). بنابراین بهره‌برداری از سامانه منجر به ارائه اطلاعات و آمار جرایم در اشکال مختلف می‌شود که بر سرعت کشف جرایم می‌افزاید. لذا بهبود عملکرد سامانه می‌تواند به پلیس در کشف جرایم کمک کند.

افزایش نقش اطلاعات در پیشگیری از جرم: با به کارگیری سامانه رخدادهای انتظامی، و ورود اطلاعات پرونده‌ها در این سامانه، بعد از مدتی قابلیت به کارگیری مؤثر در پیشگیری از جرم را دارد. به طور مثال آگاهی از پراکندگی جرایم در مکان‌های مختلف و در زمان‌های مشخص، امکان توزیع مناسب نیروهای پلیس در مکانها و زمانها ی مختلف را دارد و فرصت ارتکاب جرایم را از مجرمان سلب می‌کند. از طرفی نوع جرایمی که در مناطق مختلف به وقوع می‌پیوندد، روی سازکار مورد استفاده توسط ناجا برای پیشگیری از آن جرم تاثیر گذار است. موارد ذکر شده تنها موارد اندکی از نقش اطلاعات در پیشگیری از جرم است که به کارگیری سامانه رخدادهای انتظامی این نقش را افزایش می‌دهد.

پیشینه تحقیق: برخی تحقیقات مرتبط با کاربرد سامانه‌های اطلاعاتی عبارتند از: شریفی (۱۳۸۱)، در بررسی کارایی سامانه‌های نرم افزاری کشف جرم در معاونت آگاهی تهران بزرگ به این نتیجه

رسید که میان افزایش کشف جرم با به کارگیری کارا و تخصصی بودن نرم افزارها و میان افزایش کارایی نرم افزارها با سرعت تبادل اطلاعات بین واحدهای کشف جرم رابطه وجود دارد.

شریفی (۱۳۸۲) در تحقیقی با عنوان رابطه بین استقرار سامانه‌های اطلاعاتی مدیریت، و بهبود نظام بانکی، به این نتیجه رسید که بین استقرار سامانه‌های اطلاعاتی، مدیریت و بهبود نظام مدیریت بانکی رابطه معناداری وجود دارد و با استقرار سامانه‌های اطلاعاتی مدیریت کنونی بهبود نیافته است. بین استقرار سامانه اطلاعاتی مدیریت، و بهبود نظام مدیریت اداری و مالی رابطه مستقیمی وجود دارد. به طور کلی استقرار سامانه‌های اطلاعاتی مؤثر واقع نشده است.

صادق (۱۳۸۳)، به ارزیابی استفاده از فناوری اطلاعات در اجرای مطلوب مأموریت‌های اداره کل گذرنامه ناجا پرداخته است و به این نتیجه رسید که بین استفاده از سامانه‌های اطلاعاتی و افزایش سرعت و دقت در انجام وظایف ارتباط معناداری وجود دارد.

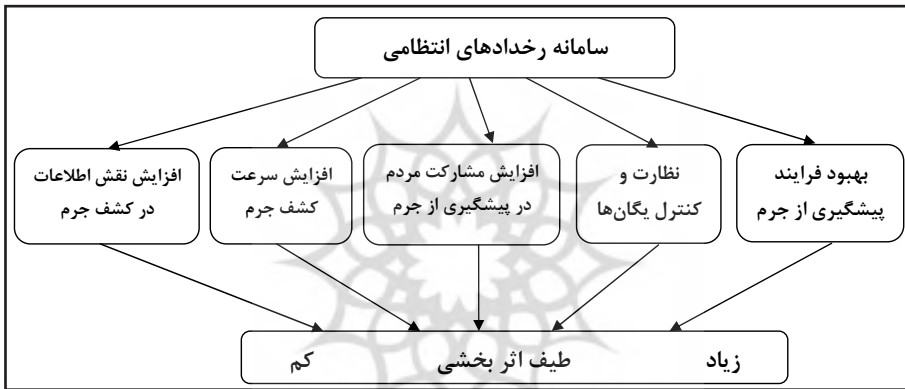
سیف (۱۳۸۴) در تحقیقی با عنوان بررسی اثر بخشی سامانه وظیفه عمومی، به بررسی و تحلیل مؤلفه اصلی به منظور بهبود انجام مأموریت با تأکید بر استفاده بهینه از سامانه‌های رایانه‌ای در وظیفه عمومی نظیر بررسی آثار به کارگیری فناوری جدید در کارت‌های پایان خدمت و بررسی ایجاد بانک اطلاعات یکپارچه پرداخته است.

امیری (۱۳۸۸) به بررسی فناوری‌های نوین اطلاعاتی و فرصت‌های راهبردی در مواردی مانند پیشگیری و کشف جرم، در محیط کاری ناجا می‌پردازد و نشان می‌دهد که این فناوری در موارد: (۱) افزایش نقش اطلاعات در فرآیند کشف جرم؛ (۲) افزایش قابلیت سامانه‌های نظارتی و کنترلی در پیشگیری و کشف جرم؛ (۳) افزایش سرعت کشف جرم؛ (۴) افزایش سطح آگاهی عمومی از نحوه فعالیت مجرمان؛ (۵) کاهش ضریب آسیب‌پذیری قربانیان جرایم؛ (۶) دشوار کردن فرآیند ارتکاب جرم؛ (۷) افزایش بستر همکاری مردم در کشف جرم؛ (۸) افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرائم؛ (۹) کاهش زمینه‌ها و موقعیت‌های جرم‌زا، تاثیرگذار است.

خانعلی پور (۱۳۸۹)، نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات را در پیشگیری وضعی بررسی کرد. بررسی او نشان داد، این فناوری از طریق شناسایی موقعیت‌های دارای خطر بزه‌کاری، مصون‌سازی آماج‌های جرم و مناطق پر خطر، تقویت نظارت و رؤیت‌پذیری و افزایش هزینه ارتکاب جرم

به واسطه افزایش احتمال شناسایی و دستگیری مرتکب، به کمک پیشگیری وضعی آمده و خطر ارتکاب جرم را مدیریت می‌کند. همچنین به کارگیری ابزارهای خاص کنترل دسترسی، نامفهوم سازی داده‌ها و اطلاعات در حال مبادله، اطمینان در شناسایی کاربران و نظارت بر فعالیت‌ها در محیط سایبر، فعالیت‌های مجرمانه در این محیط را کنترل و از آنها پیشگیری می‌کند. در نتیجه، به کارگیری این فناوری از یک سو موجب تقویت راهکارهای پیشگیری وضعی شده و از سوی دیگر بر دامنه آنها افزوده است.

با توجه به مباحث طرح شده، مدل مفهومی تحقیق مطابق شکل ۱ است.

شکل ۱: مدل مفهومی تحقیق

سؤال‌های تحقیق

- ۱- تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم چیست؟
- ۲- تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در بهبود فرایند پیشگیری از جرم چیست؟
- ۳- تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم چیست؟
- ۴- تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در نظارت و کنترل یگان‌ها چیست؟
- ۵- تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم چیست؟
- ۶- تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در افزایش سرعت کشف جرم چیست؟

روش

پژوهش حاضر از نظر نوع و هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی-پیمایشی است. برای جمع آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای و پرسشنامه پنج گزینه‌ای استفاده شد. ابزار گردآوری داده، پرسشنامه محقق ساخته متناسب با مباحث تحقیق و مطالعات انجام شده است. برای روایی پرسشنامه با استفاده از پیش آزمون، ابتدا ده پرسشنامه میان خبرگان جامعه آماری توزیع شد و نظرهای اصلاحی آنان در پرسشنامه اعمال شد. آنگاه پرسشنامه نهایی توزیع شد. برای آزمون پایایی پرسشنامه از روش محاسبه آلفای کرونباخ استفاده شد. پس از طراحی ابزار اندازه‌گیری، ابتدا یک آزمون مقدماتی صورت گرفت و به تعداد ده پرسشنامه بین جامعه آماری توزیع و جمع آوری شد و مقدار آلفای کرونباخ پرسشنامه با استفاده از نرم افزار SPSS محاسبه شد که در حد مناسبی قرار داشت. بنابراین پرسشنامه طراحی شده از اعتبار کافی برای ارزیابی کاربرد و شاخص‌ها برخوردار شد.

جامعه آماری تحقیق، مدیران و کاربران سامانه جامع پیشگیری در استان گیلان در سال ۱۳۹۱ (۱۳۵ نفر) است که به صورت تمام شمار عمل شد.

متغیرهای تحقیق: متغیر مستقل این تحقیق عبارت است از سامانه رخدادهای انتظامی پلیس پیشگیری و متغیر وابسته این تحقیق پیشگیری از جرایم است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های موجود در آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شد.

یافته‌ها

بعد از سازماندهی داده‌های حاصل از پرسشنامه در جدول‌های آماری، برای تحلیل داده‌ها از روش‌های موجود در آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شد.

تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر بهبود فرایند پیشگیری از جرم: سؤال‌های ۱ تا ۹ پرسشنامه، تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در بهبود فرایند پیشگیری از جرم را مورد سنجش قرار می‌دهد.

جمع بندی پاسخ‌های جامعه آماری، مطابق جدول ۴ است. از آنجا که ۶۳ درصد پاسخها، متوسط به بالا است؛ بنابراین سامانه رخدادهای انتظامی تاثیر معناداری در بهبود فرایند پیشگیری از جرم از نظر جامعه آماری دارد.

جدول ۴: آمار توصیفی پاسخ‌های تجميع سوالات تاثیر سامانه بر بهبود فرایند پیشگیری از جرم

میزان تاثیر	فراوانی مطلق	درصد فراوانی نسبی	درصد فراوانی تجميعی
خیلی کم	۰	٪۰	٪۰
کم	۲	٪۱	٪۱
متوسط	۴۹	٪۳۶	٪۳۷
زیاد	۸۲	٪۶۲	٪۹۹
خیلی زیاد	۲	٪۱	٪۱۰۰
مجموع	۱۳۵	٪۱۰۰	

نتایج جدول (۴) بیانگر آن است که تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم: سؤال‌های ۱۰ تا ۱۴ پرسشنامه، تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم را مورد سنجش قرار می‌دهد. جمع بندی پاسخ‌های جامعه آماری، مطابق جدول ۵ است. از آنجا که ۹۰ درصد پاسخها، متوسط به بالا است، بنابراین سامانه رخدادهای انتظامی تاثیر معناداری بر افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم از نظر جامعه آماری دارد.

جدول ۵: آمار توصیفی پاسخ‌های تجميع سوالات تاثیر سامانه بر افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم

میزان تاثیر	فراوانی مطلق	درصد فراوانی نسبی	درصد فراوانی تجميعی
خیلی کم	۰	٪۰	٪۰
کم	۰	٪۰	٪۰
متوسط	۱۴	٪۱۰	٪۱۰
زیاد	۵۷	٪۴۳	٪۵۳
خیلی زیاد	۶۴	٪۴۷	٪۱۰۰
مجموع	۱۳۵	٪۱۰۰	

نتایج جدول (۵) بیانگر آن است که تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش سرعت کشف جرم: سؤال‌های ۱۵ تا ۱۹ پرسشنامه، تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی در افزایش سرعت کشف جرم را مورد سنجش قرار می‌دهد. جمع بندی پاسخ‌های جامعه آماری، مطابق جدول ۶ است. از آنجا که ۸۲ درصد پاسخ‌ها، متوسط و بالاتر است، بنابراین سامانه رخدادهای انتظامی تأثیر معناداری در افزایش سرعت کشف جرم از نظر جامعه آماری دارد.

جدول ۶: آمار توصیفی پاسخ‌های تجمیع شده سؤالات مربوط به تاثیر سامانه بر افزایش سرعت کشف جرم

میزان تاثیر	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی تجمعی
خیلی کم	۶	٪۴	٪۴
کم	۱۹	٪۱۴	٪۱۸
متوسط	۵۰	٪۳۷	٪۵۵
زیاد	۴۷	٪۳۵	٪۹۰
خیلی زیاد	۱۳	٪۱۰	٪۱۰۰
مجموع	۱۳۵	٪۱۰۰	

نتایج جدول (۶) بیانگر آن است که تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در نظارت و کنترل یگان‌ها: سؤال‌های ۲۰ تا ۲۶ پرسشنامه، تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی در نظارت و کنترل یگان‌ها را مورد سنجش قرار می‌دهد. جمع بندی پاسخ‌های جامعه آماری، مطابق جدول ۷ است. از آنجا که ۶۹ درصد پاسخ‌ها، متوسط به بالا است، بنابراین سامانه رخدادهای انتظامی تأثیر معناداری در نظارت و کنترل یگان‌ها از نظر جامعه آماری دارد.

جدول ۷: آمار توصیفی پاسخ‌های تجمیع شده سؤالات تاثیر سامانه در نظارت و کنترل یگان‌ها

میزان تاثیر	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی تجمعی
خیلی کم	۰	٪۰	٪۰
کم	۵	٪۴	٪۴
متوسط	۳۷	٪۲۷	٪۳۱
زیاد	۸۲	٪۶۱	٪۹۲
خیلی زیاد	۱۱	٪۸	٪۱۰۰
مجموع	۱۳۵	٪۱۰۰	

نتایج جدول (۷) بیانگر آن است که تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم: سؤال‌های ۲۷ تا ۳۱ پرسشنامه، تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم را مورد سنجش قرار می‌دهد. جمع بندی پاسخ‌های جامعه آماری، مطابق جدول ۸ است. از آنجا که ۷۸ درصد پاسخ‌ها، متوسط به بالا است، بنابراین سامانه رخدادهای انتظامی تاثیر معناداری بر افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم از نظر جامعه آماری دارد.

جدول ۸: آمار توصیفی پاسخ‌های تجمیع شده سؤالات تاثیر سامانه بر افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم

میزان تاثیر	فراوانی مطلق	درصد فراوانی نسبی	درصد فراوانی تجمعی
خیلی کم	۰	٪۰	٪۰
کم	۴	٪۳	٪۳
متوسط	۲۶	٪۱۹	٪۲۲
زیاد	۷۰	٪۵۲	٪۷۴
خیلی زیاد	۳۵	٪۲۶	٪۱۰۰
مجموع	۱۳۵	٪۱۰۰	

سؤال ۱: تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم چیست؟

اطلاعات جدول ۹ نشان می‌دهد که مطابق نظر نمونه مورد بررسی میانگین تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم ۳/۸ یعنی در حد بالاتر از متوسط است که بر حسب آزمون T محاسبه شده و سطح معنی‌داری به دست آمده یعنی (Sig=۰/۰۰۰)، می‌توان گفت که تاثیر گذاری بر حسب نظر نمونه مورد بررسی، معنادار است.

جدول ۹: نتایج آزمون T تک نمونه برای بررسی تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم

فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین	درجه آزادی	T	Sig
۱۳۵	۳/۸	۰/۵۵	۰/۸	۱۳۴	۶/۷۸	۰/۰۰۰

سؤال ۲: تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در بهبود فرایند پیشگیری از جرم چیست؟

برای تجزیه و تحلیل سؤال پیش گفته، از آزمون T تک نمونه بهره گرفته شده است که نتایج آن مطابق جدول ۱۰ است. مطابق اطلاعات جدول ۱۰، میانگین محاسبه شده برای تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی در بهبود فرایند پیشگیری از جرم برحسب نظر جامعه آماری ۳/۶۲ است که از حد متوسط (۳) بالاتر است. با توجه به T محاسبه شده و سطح معناداری به دست آمده می توان گفت این تفاوت معنادار بوده است؛ بنابراین برحسب نظر نمونه مورد بررسی، این نوع کاربرد تأثیر بالاتر از متوسط دارد.

جدول ۱۰: نتایج آزمون T تک نمونه برای بررسی تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی در بهبود فرایند پیشگیری از جرم

نوع پیشگیری	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین	درجه آزادی	T	Sig
روش های پایشی	۱۳۵	۳/۶۲	۰/۶۵	۰/۶۲	۱۳۴	۷,۳	۰/۰۰۰

سؤال ۳: تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم، چیست؟

برای تجزیه و تحلیل سؤال پیش گفته از آزمون T تک نمونه استفاده شد که نتایج آن مطابق جدول ۱۱ است. مطابق اطلاعات جدول ۱۱، میانگین محاسبه شده برای تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم برحسب نظر جامعه آماری ۴/۳۷ است که از حد متوسط (۳) بالاتر است. با توجه به T محاسبه شده و سطح معناداری به دست آمده، می توان گفت این تفاوت معنادار بوده است؛ بنابراین برحسب نظر نمونه مورد بررسی، این نوع کاربرد تأثیر بالاتر از متوسط دارد.

جدول ۱۱: نتایج آزمون T تک نمونه برای بررسی تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش نقش اطلاعات در کشف جرم

نوع پیشگیری	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین	درجه آزادی	T	Sig
روش های پایشی	۱۳۵	۴/۳۷	۰/۷۴	۰/۳۷	۱۳۴	۷,۶	۰/۰۰۰

سؤال ۴: تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در افزایش سرعت کشف جرم، چیست؟

برای تجزیه و تحلیل سؤال پیش گفته از آزمون T تک نمونه استفاده شد که نتایج آن مطابق جدول ۱۲ است. مطابق اطلاعات جدول ۱۲، میانگین محاسبه شده برای تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش سرعت کشف جرم برحسب نظر جامعه آماری ۳/۳۱ است که از حد متوسط (۳) بالاتر است. با توجه به T محاسبه شده و سطح معناداری به دست آمده می توان گفت این تفاوت معنادار بوده است؛ بنابراین برحسب نظر نمونه مورد بررسی، این نوع کاربرد تأثیر بالاتر از متوسط دارد.

جدول ۱۲: نتایج آزمون T تک نمونه برای بررسی تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش سرعت کشف جرم

نوع پیشگیری	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین	درجه آزادی	T	Sig
روش های پایشی	۱۳۵	۳/۳۱	۰/۷۸	۰/۳۱	۱۳۴	۷,۳	۰/۰۰۰

سؤال ۵: تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در نظارت و کنترل یگان ها، چیست؟

برای تجزیه و تحلیل سؤال پیش گفته از آزمون T تک نمونه استفاده شد که نتایج آن مطابق جدول ۱۳ است. مطابق اطلاعات جدول ۱۳، میانگین محاسبه شده برای تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی در نظارت و کنترل یگان ها برحسب نظر جامعه آماری ۳/۷۳ است که از حد متوسط (۳) بالاتر است. با توجه به T محاسبه شده و سطح معناداری به دست آمده، می توان گفت این تفاوت معنادار بوده است؛ بنابراین برحسب نظر نمونه مورد بررسی، این نوع کاربرد تأثیر بالاتر از متوسط دارد.

جدول ۱۳: نتایج آزمون T تک نمونه برای بررسی تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی در نظارت و کنترل یگان ها

نوع پیشگیری	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین	درجه آزادی	T	Sig
روش های پایشی	۱۳۵	۳/۷۳	۰/۷۸	۰/۳۱	۱۳۴	۷,۳	۰/۰۰۰

سؤال ۶: تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم، مؤثر است؟

برای تجزیه و تحلیل سؤال پیش گفته از آزمون T تک نمونه استفاده شد که نتایج آن مطابق جدول ۱۴ است. مطابق اطلاعات جدول ۱۴، میانگین محاسبه شده برای تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم برحسب نظر جامعه آماری ۴ است که از حد متوسط (۳) بالاتر است. با توجه به T محاسبه شده و سطح معناداری به دست آمده، می توان گفت این تفاوت معنادار بوده است؛ بنابراین برحسب نظر نمونه مورد بررسی، این نوع کاربرد تأثیر بالاتر از متوسط دارد.

جدول ۱۴: نتایج آزمون T تک نمونه برای بررسی تأثیر سامانه رخدادهای انتظامی بر افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم

نوع پیشگیری	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین	درجه آزادی	T	Sig
روش های پایشی	۱۳۵	۴	۰/۶۸	۰/۰	۱۳۴	۷,۶	۰/۰۰۰

بحث و نتیجه گیری

در این تحقیق، به توسعه پرشتاب فناوری اطلاعات و تاثیرات برجسته آن بر ابعاد مختلف سازمان از قبیل ساختار، اقتدار، قدرت، سلسله مراتب شغلی کارکنان و نظارت اشاره شد.

از طرفی به گستردگی ماموریت های ناجا در پیشگیری و کشف جرم، و افزایش روز افزون بهره گیری از فناوری اطلاعات در ابعاد مختلف زندگی بشر، پرداخته شد و اذعان شد که در دهه گذشته ناجا رویکرد خود را به سمت بهره گیری از فناوری اطلاعات در انجام ماموریت ها و ارائه خدمات انتظامی معطوف کرده است. همچنین لزوم بهره برداری مؤثر از فناوری اطلاعات برای اداره کارا و اثربخش سازمان مورد تاکید قرار گرفت. مشخص شد که فناوری اطلاعات، شیوه انجام ماموریت ها و خدمات انتظامی ناجا را متحول ساخته و باعث افزایش سرعت، دقت، صحت و توانمندی ناجا در انجام ماموریت ها و ارائه خدمات انتظامی شده است.

در ادامه به تاثیر قابل توجه سامانه های اطلاعاتی در خدمات و مأموریت های انتظامی ناجا پرداخته شد و اشاره شد که بهره برداری مناسب از سامانه های اطلاعاتی جامع، ارتقای توان مدیریتی فرماندهان و مدیران و هدایت نیروها با استفاده از تجزیه و تحلیل سریع و دقیق آمار و

اطلاعات کوپ ها، خدمات دهی مطلوب تر در درون و برون سازمان را به همراه خواهد داشت. در نهایت تاثیر سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم، بررسی شد. بررسی نشان داد که سامانه رخدادهای انتظامی در پیشگیری از جرم از ابعاد: (۱) بهبود فرایند پیشگیری از جرم؛ (۲) افزایش نقش اطلاعات در افزایش سرعت کشف جرم؛ (۳) افزایش سرعت کشف جرم؛ (۴) نظارت و کنترل یگان‌ها؛ و (۵) افزایش مشارکت مردم در پیشگیری از جرم، تاثیر دارد.

پیشنهادها

- اتصال ناجا به اطلاعات سامانه‌های کشور مانند دادگستری، پزشکی قانونی، بانک‌ها، ثبت احوال، ثبت اسناد، آموزش و پرورش و زندانیان و بهره‌برداری از اطلاعات آنها برای کشف ردپای مجرمان و دستگیری به موقع آنان.
- آموزش کیفی و مستمر کاربران یگان‌های اجرایی و استفاده از رشته‌های تحصیلی مرتبط با رایانه.
- با توجه به نزدیک بودن ماهیت ماموریت پلیس‌های تخصصی مانند پلیس آگاهی، اطلاعات، فتا و مبارزه با مواد مخدر، از سامانه‌ای با الگوی واحد در این پلیس‌ها استفاده شود.
- استفاده از کنترل‌های هوشمند ارسال پالس هشدار با توجه به ثبت پلاک خودروهای سرقتی در سامانه و ارتباط با دوربین‌های سرعت سنج و حس‌گرهای جاده ای برای کشف سریع خودروهای مسروقه.
- استفاده از بارکد خوان‌های هوشمند نوری برای ورود اطلاعات مراجعان و مخاطبان از روی کارت و همچنین تشخیص‌های پویش تصویر و چهره، مردمک چشم و...
- افزایش سطح تعامل با دادگستری از طریق ارسال و دریافت الکترونیکی (پیامک و پست الکترونیک) اوراق و احکام که باعث تسهیل در خدمات‌رسانی، صرفه‌جویی اقتصادی و پیشگیری از اتلاف وقت نیروی انسانی می‌شود.
- یکپارچه سازی سامانه‌های اطلاعاتی ناجا، در انجام مؤثر ماموریت‌های ناجا و افزایش سرعت رسیدگی به پرونده جرایم و ردیابی مجرمان، مؤثر است.

- فراهم شدن امکان ارسال پیامک و رایانامه به مخاطبان و ارباب رجوع از طریق سامانه، در بهبود فرایند پیشگیری از جرم مؤثر است.

- فراهم شدن تهیه نقشه کانون جرم در سامانه، در بهبود فرایند پیشگیری از جرم مؤثر است.

منابع و مآخذ

منابع فارسی

- احمدی، توحید، راضیه تیموری، مصطفی السان (۱۳۹۰) «پیشگیری محیطی از جرایم شهری». فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم ناجا، سال ششم، شماره نوزدهم.
- امیری، عبدالرضا (۱۳۸۸) «مطالعه فرصت‌ها و تهدیدات ناشی از ظهور فناوری‌های نوین اطلاعاتی: گامی به سوی تدوین راهبرد در ناجا». فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال چهارم، شماره چهارم
- بیات، بهرام، جعفر شرافتی پور و نرگس عبدی (۱۳۸۷) «پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماعی محور». تهران: معاونت آموزش ناجا.
- چو، جیم (۱۳۸۵) فناوری اطلاعات نیروی انتظامی، راهنمای مدیریتی، عملیاتی، کاربردی. ترجمه فروهر دزفولیان، سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا، چاپ اول
- حافظ نیا، محمد رضا، (۱۳۸۶)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، چاپ سیزدهم، تهران. سمت.
- خانعلی پور و سکینه اجارگاه (۱۳۸۹) نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در پیشگیری از بزه‌کاری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان.
- خلعتیری، عبدالحسین (۱۳۸۵) جرم یابی قتل از نگاه کارآگاهی. انتشارات کارآگاه.
- قوی، محمدعلی (۱۳۸۶) «به کارگیری فناوری اطلاعات در ناجا: گزارش ویژه فناوری اطلاعات در ناجا». دومانه تخصصی فاوا، (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۶)، سال اول، شماره ۱، تهران، معاونت فناوری اطلاعات و ارتباطات ناجا.
- سرمد و دیگران (۱۳۷۷) روش تحقیق در علوم رفتاری. تهران: نشر آگاد.
- سیف، محمد مهدی (۱۳۸۴) بررسی سامانه‌های رایانه‌ای و وظیفه عمومی در سال ۱۳۸۳. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه علوم انتظامی.
- شاه محمدی، غلامرضا و محمدتقی ساروخانی (۱۳۸۷) «نقش فناوری در پیشگیری از جرم». اولین همایش ملی پیشگیری از جرم، تهران: دفتر تحقیقات کاربردی.
- شاه محمدی، غلامرضا (۱۳۸۹) «نقش فناوری اطلاعات در ناجا». ویژه‌نامه همایش تخصصی فناوری اطلاعات و ارتباطات، نظم و امنیت اجتماعی.
- شریفی، حسن (۱۳۸۱) بررسی کارایی سامانه‌های نرم افزاری کشف جرم در معاونت آگاهی فرماندهی تهران بزرگ (از دیدگاه کاربران، مدیران و مسئولین مرتبط). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده دافوس، دانشگاه علوم انتظامی.
- شریفی، کیومرث (۱۳۸۲) رابطه بین استقرار سامانه‌های اطلاعاتی مدیریت و بهبود نظام بانکی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مرکز آموزش مدیریت دولتی استان زنجان.
- صادق، رمضان (۱۳۸۳) ارزیابی استفاده از فناوری اطلاعات در اجرای مأموریت‌های اداره کل گذرنامه ناجا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دافوس، دانشگاه علوم انتظامی.

قهرمانی، علی اکبر (۱۳۹۰) «پلیس جامعه محور: نقش مشارکت مردم در پیشگیری از وقوع جرم». فصلنامه علمی-ترویجی مطالعات پیشگیری از جرم، سال ششم، شماره هجدهم.

قوی، محمدعلی (۱۳۸۷) «فناوری اطلاعات در نیروی انتظامی: گزارش ویژه». فصلنامه فاوا، سال دوم، شماره ۶.

کنعانی و همکاران (۱۳۹۱) مهارت‌های انتظامی ۶- فوریت‌های پلیسی ۱۱۰. تهران، معاونت تربیت و آموزش ناجا.

گل محمدی خامنه (۱۳۸۵) مدیریت پیشگیری از جرایم، دانشگاه علوم انتظامی، معاونت آموزش.

لاون، کنث. سی و جین. سی لاون (۱۳۸۸) سامانه‌های اطلاعاتی مدیریت. ترجمه دکتر حبیب رودسار، سینا محمد نبی و امیر حسین بهروز، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.

محمدنسل، غلامرضا (۱۳۸۷) پلیس و سیاست پیشگیری از جرم. تهران: دفتر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری ناجا، انتشارات معاونت تربیت و آموزش ناجا.

منتظر، غلامعلی؛ فرزین نصیری صالح و محمد فتحیان (۱۳۸۶) «طراحی مدل توسعه سواد اطلاعاتی در ایران». فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، شماره ۴۴.

نوروزی، بهرام؛ محمد بارانی و سید محمد حسین سرکشکیان (۱۳۹۰) پیشگیری از جرم (از نظریه تا عمل با تاکید بر نقش پلیس). تهران: انتشارات ناجی نشر.

ولیدی (۱۳۸۴) اصول و مبانی پیشگیری از جرم. تقریرات، دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی تهران.

منابع انگلیسی

Grauer M.; Information technology; In International Encyclopedia of Business and Management; Edited: Malcolm Warner, 2nd, Ed., Australia: Thomson

Sharma A., Jain R.; A dictionary of information technology; India: CBS, 2003.

England: Willey, 2002

Remenyi D.; As the first 50 years of computing draw to an end ...: What kind of society do we want?; Journal of Information Technology, Vol.17, 2002.

Ward J., PepPard J.; Strategic planning for information systems; 3rd Ed.,

US Congress, Office of technology assessment; Computer-Based national information systems: Technology and public policy issues; Washington, DC: US Government Printing Office, p://www.wss.princeton.edu/~ota/ns20/topic_f.html, 2003.